

I. ULUSLARARASI
BALKAN TÜRKLERİNİN DİLİ,
EDEBİYATI VE KÜLTÜRÜ
SEMPOZYUMU
28 NİSAN 2025

TAM METİN BİLDİRİLER
KİTABI

EDİTÖR

PROF. DR. SEVİN ARSLAN

EDİTÖR YARDIMCISI

ARŞ. GÖR. ALPER YILDIZ

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

EYLÜL 2025

EDİTÖR

PROF. DR. SEVİN ARSLAN

EDİTÖR YARDIMCISI

ARŞ. GÖR. ALPER YILDIZ

ISBN

978-625-98824-3-7

9786259882437

DİZGİ, MİZANPAJ VE KAPAK TASARIMI

ARŞ. GÖR. ALPER YILDIZ

ADRES

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ YAŞAR BAYBOĞAN KAMPÜSÜ ÇUKUROVA ULUSLARARASI
HAVALİMANI YOLU ÜZERİ 33800 YENİCE-MERSİN

BU KİTABIN YAYIM HAKKI ÇAĞ ÜNİVERSİTESİNE AİTTİR. 5846, 2936 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİ HERHANGİ BİR BÖLÜMÜ, RESMİ VEYA YAZISI, YAZARLARIN, YAYIMCISININ YAZILI İZNİ ALINMADAN TEKRARLANAMAZ, BASILAMAZ, KOPYASI ÇIKARILAMAZ, FOTOKOPİSİ ALINAMAZ, HİÇBİR BİÇİMDE, HİÇBİR YOLLA ÇOĞALTILAMAZ VE DAĞITILAMAZ. YAZILARIN VE GÖRSELLERİN YASAL SORUMLULUĞU YAZARLARA AİTTİR.

KURULLAR

SEMPOZYUM ONUR KURULU

- Prof. Dr. Murat Koç – Çağ Üniversitesi Rektörü
- Prof. Dr. Halil Çetin Bedestenci – Çağ Üniversitesi Rektör Yardımcısı
- Prof. Dr. Mahir Fisunoğlu – Çağ Üniversitesi Rektör Yardımcısı
- Prof. Dr. Ergin Jable – Priştine Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı – Kosova Cumhuriyeti
- Prof. Dr. Elsev Brina Lopar – Ukshin Hoti Prizren Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Programları Başkanı – Kosova Cumhuriyeti
- Prof. Dr. Osman Emin – Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi, Blaje Koneski Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı – Kuzey Makedonya Cumhuriyeti
- Prof. Dr. Mahmut Çelik – Goçe Delçev Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Grubu Başkanı – Kuzey Makedonya Cumhuriyeti
- Prof. Dr. Neriman Hasan – Köstence Ovidius Üniversitesi – Romanya Cumhuriyeti
- Doç. Dr. Tarık Duran – Doğu Çalışmaları Bölümü, Türk Dili, Edebiyatı ve Kültürü – Sırbistan Cumhuriyeti

KURULLAR

SEMPOZYUM BİLİM VE DANIŞMA KURULU

- Prof. Dr. A. Deniz Abik – Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı (Türkiye Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Süleyman Baki – Tetova (Kalkandelen) Üniversitesi, Felsefe Fakültesi, Doğu Dilleri (Şarkiyat) Bölüm Başkanı (Kuzey Makedonya Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Aktan Ago – Marko Çepenkov Folklor Enstitüsü (Kuzey Makedonya Üniversitesi)
- Prof. Dr. Mariya Leontik – Goçe Delçev Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (Kuzey Makedonya Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Nazim İbrahim – Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi, Blaje Konevski Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Elemanı (Kuzey Makedonya Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Recai Özcan – Düzce Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı Başkanı (Türkiye Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. H. Dilek Batıslam – Çukurova Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı (Türkiye Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Refiye Şenesen – Çukurova Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Halk Edebiyatı Ana Bilim Dalı (Türkiye Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Nilgün Çıblak Coşkun – Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Halk Edebiyatı Ana Bilim Dalı (Türkiye Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Elmas Şahin – Çağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Elemanı (Türkiye Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Şirvan Kalsın – Çağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Elemanı (Türkiye Cumhuriyeti)
- Doç. Dr. Serdar Kervan – Prizren Üniversitesi, İlkokul Öğretmenliği Bilim Dalı (Kosova Cumhuriyeti)
- Prof. Dr. Sevil Bülbül – Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı, Sanat Tarihi (Türkiye Cumhuriyeti)

İÇİNDEKİLER*

(*Bildirilerin tam metinleri, yazarların soyadlarına göre alfabetik bir sıra esas alınarak düzenlenmiştir.)

DR. ALFRED PIKU'NUN “OSMANLI DÖNEMİNDE ARNAVUT ASILLI MÜELLİFLERİN KUR'AN İLİMLERİ VE TEFSİR ALANINDAKİ ÇALIŞMALARI” ADLI DOKTORA TEZİ ÇALIŞMASINDA BAHSİ GEÇEN MÜELLİFLERİN ESERLERİNDEKİ TÜRK KÜLTÜRÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ • Öğr. Gör. Dr. Ali Acar.....	9
KUZEY MAKEDONYA'DA TÜRK HALK EDEBİYATIYLA İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALAR • Prof. Dr. Aktan Ago	17
1960-1980 YILLARI ARASI BULGARİSTAN'DAN TÜRKİYE'YE YAPILAN ZORUNLU GÖÇLER VE MUĞLA ÖRNEĞİ • Prof. Dr. Bayram Akça	26
FİLİBELİ AHMET HİLMİ EFENDİ'NİN FİLİBE'DE YAYINLADIĞI İTTİHAD-I İSLAM GAZETESİNDEKİ MAKALELERİN İÇERİK ANALİZİ • Öğr. Gör. Dr. Seyithan Altaş.....	32
ÜSKÜPLÜ İSHAK ÇELEBİ'NİN BURSA ŞEHRENGİZİ'NİN SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER • Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Altınova.....	43
BALKANLARDA BÜTÜNLEŞİK VATAN SAVUNMASI OLGUSUNDA BİR ‘AND’ SÖZCÜĞÜ “BESA” • Prof. Dr. Sevin Arslan.....	56
AHMET KABAKLI'NIN ARAŞTIRMALARINDA AZERBAIJAN EDEBİYATI MESELELERİ • Doç. Dr. Eşqane Babayeva.....	65
PRİŞTİNELİ MESİHİ'NİN LA‘L REDİFLİ GAZELİ • Prof. Dr. Dilek Batislam	74
KUZEY MAKEDONYA'DA OSMANLI DÖNEMİ AHŞAP SÜSLEME SANATI ÜSKÜP- İSA BEY CAMİİ MİNBERİ • Prof. Dr. Sevil Bülbül	86
BALKANLAR'DA TÜRKÇENİN GELİŞMESİNDE TÜRK DERNEKLERİNİN ROLÜ KUZEY MAKEDONYA ÜZERİNDE BİR İNCELEME • Maide Destan	99
BALKANLARDA II. BAYEZİD DÖNEMİ MİMARİ ESERLERİNDEN ÜSKÜP YAHYA PAŞA CAMİİ • Öğr. Gör. Dr. Naciye Detseli.....	107
MAKEDONYA'DA TÜRKÇE EĞİTİMİNİN 80 YILLIK EĞİTİM YOLCULUĞU (1944–2024) • Prof. Dr. Osman Emin.....	116
KÜFFÂR ELİNDE BİR ŞEHRİN DİLİNDEN MERSİYE: FERYÂD-I BELGRAD • Prof. Dr. Haluk Gökalp	122
SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE BALKANLAR'DA KÜLTÜREL İKTİDARIN İNŞASI VE BULGARİSTAN TÜRKLERİ • Dr. Mustafa Işık	128
BULGARİSTAN'IN KIRCAALİ İLİNE BAĞLI ŞABANLAR VE AKÇAALAN KÖYLERİNDE DERLEME ÇALIŞMASI • Simge Işık.....	139

MEMLÛK-KIPÇAK TÜRKÇESİ GRAMER VE SÖZLÜKLERİNDE DUYGU FİİLLERİ • Prof. Dr. Şirvan Kalsın	150
BULGARİSTAN'DA ÇIKAN REHBER GAZETESİNDE TÜRKİYE'DE YENİ TÜRK ALFABESİNİN KABULÜNE DAİR DEĞERLENDİRMELER • Doç. Dr. Nilgün Nurhan Kara	167
USÛLÎ'NİN ÜSKÜPLÜ İSHÂK ÇELEBİ'YE NAZİRESİNDEN HAREKETLE DİVAN ŞİİRİNDE “YOK”LUĞA BAKIŞ • Doç. Dr. Belde Aka Kiyaga	182
ATTİLÂ İLHAN'IN ŞİİRLERİNİN MAKEDONCA ÇEVİRİLERİ • Prof. Dr. Mariya Leontik	193
AZERBAYCAN VE ÖZBEK DİLLERİNDE ORTAK KULLANILAN DEYİMLERİN LEKSİK-SEMANTİK ÖZELLİKLERİ • Dr. Şəkər Məmmədova	211
ZORUNLU GÖÇE TABİ TUTULAN MORA TÜRKLERİNİN AİLE YAPISI VE MESLEKLERİNE DAİR BİR İNCELEME (H.1246/M.1830-1831 VE H. 1259/1843-1844 YILLARI NÜFUS KAYITLARINA GÖRE) • Doç. Dr. Metin Menekşe	218
PRİŞTİNE'DE SON OSMANLI İZLERİ: YAŞAR PAŞA CAMİ • Arş. Gör. Hümeysra Özdemir	238
TÜRKİYE TÜRKÇESİ AĞIZLARINDA “HAMİLELİK” KAVRAM ALANI • Dr. Öğr. Üyesi Seyfettin Özdemirel	247
BULGARİSTAN'DAKİ ORTA RODOP TÜRK AĞIZLARINDA EDATLAR • Dr. Sibel Mustafa Rashidova	256
MAKEDONCA'DA GÖRÜLEN TÜRKÇE YALANCI EŞ DEĞER KELİMELELER ÜZERİNE BİR İNCELEME • Dr. Feyhan Ruşid	267
KÜTAHYA'DAKİ MAKEDONYA GÖÇMENLERİNİN HİDİRELLEZ RİTÜLLERİ • Dr. Öğr. Üyesi Fatma Şenyüz	280
BALKAN ŞEHİRLERİNİN DİVAN ŞİİRİNE YANSIMASI • Prof. Dr. Songül Aydın Yağcıoğlu	290
İRFAN ÜNVER NASRATTİNOĞLU'NUN SEYAHAT NOTLARINDA GAGAUZYA VE GAGAUZLAR • Oğuzhan Yetiştii	310

BİLDİRİ TAM METİNLERİ

MAKEDONYA'DA TÜRKÇE EĞİTİMİNİN 80 YILLIK EĞİTİM YOLCULUĞU (1944–2024)

Prof. Dr. Osman Emin

*Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Kuzey
Makedonya*

osmanemin@flf.ukim.edu.mk, ORCID, 0000-0001-6975-8221

Giriş

Balkanlar, tarih boyunca pek çok kültürün bir araya geldiği, medeniyetlerin harmanlandığı bir coğrafya olmuştur. Bu topraklarda Türkçe, sadece bir dil değil; dostluğun, kardeşliğin ve köklü bir geçmişin sesi olmuştur.

Türkçe asırlar boyunca Balkan coğrafyasına damgasını vurmuş, bu topraklarda yankılanan medeniyetimizin sesi olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesiyle birlikte Balkanlar'a taşınan Türkçe, yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı, bir medeniyet nişanesi olarak kendine yer bulmuştur. Osmanlı'nın mirasıyla Balkanlar'a taşınan Türkçe, bugün hâlâ yankılanan bir ezgi gibidir.

Balkanlar, tarih boyunca çok sayıda halkın ve kültürün birlikte yaşadığı bir coğrafya olmuştur. Bu çeşitlilik içerisinde Türkçe, bölgenin kültürel dokusunda önemli bir yer edinmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'daki yaklaşık beş buçuk asırlık hâkimiyeti, Türkçenin bu topraklarda yerleşmesine ve kalıcı bir dilsel-kültürel yapı oluşturmaya olanak tanımıştır (Korkmaz, 2011). Kuzey Makedonya'da bu miras, 20. yüzyılın ortalarında başlayan kurumsal eğitim süreciyle yeniden şekillenmiştir. 1944'te başlayan kurumsal Türkçe eğitim süreci, çeşitli sosyo-politik zorluklara rağmen günümüze kadar ulaşmıştır. Bu süreçte Türk toplumu, anadilini yaşatma mücadelesi vermiş; Türkçe eğitim bir kimlik sembolüne dönüşmüştür. Eğitim, yalnızca akademik bir süreç değil; aynı zamanda kültürel değerlerin aktarımını sağlayan bir araçtır. Anadilde eğitim, bireyin kimliğini kazanmasında ve kültürel aidiyetini korumasında temel bir rol oynamaktadır (Skutnabb-Kangas, 2000).

Türkçe, Balkanlar'da yalnızca bir dil değil, bir aidiyet duygusudur. Her kelime, tarih boyunca birlikte yaşanmışlığın izlerini taşır. Türkçenin bu topraklarda yankılanmaya devam etmesi, yalnızca bir kültürel miras değil, insanları bir araya getiren güçlü bir bağıdır. Bu yüzden, Kuzey Makedonya'daki Türkçe, geçmişin sesi, bugünün umudu ve geleceğin kapısıdır. Bu güzel dili yaşatmak, tarihimize ve kültürümüze duyduğumuz sevginin bir yansıması olmalıdır.

Makedonya'da Türkçe eğitimin 80 yıllık serüveni, sadece bir dilin değil, aynı zamanda bir kimliğin, bir kültürün ve bir halkın varoluş mücadelesinin de tarihidir. 1944 yılında başlayan bu eğitim yolculuğu, dönemin siyasi atmosferi ve Makedonya'daki Türk toplumunun kararlılığıyla şekillenmiş, zamanla çeşitli engellerle karşılaşsa da süreklilik arz eden bir yapıya kavuşmuştur.

Kuzey Makedonya'da yürütülen Türkçe eğitim çalışmaları, yalnızca modern devlet kurumlarının faaliyetlerinden değil, aynı zamanda bölgedeki halklar arasında tarihten gelen derin kültürel ve sosyal bağlardan da beslenmektedir. Bu bağlamda, Türkçe eğitiminin temelleri, Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki beş yüzyılı aşkın süreye dayanan ilişkilerle şekillenmiştir. Osmanlı dönemi boyunca Türk kültürünün bölgedeki halklarla kurduğu maddî ve manevî bağlar, günümüze kadar devam eden etkileşimleri de beraberinde getirmiştir. Bu etkileşim, özellikle Kuzey Makedonya gibi Osmanlı İmparatorluğu'nun önemli parçası olan bölgelerde, Türkçenin yaygınlaşmasına ve bir kültürel miras olarak kabul edilmesine olanak sağlamıştır.

Osmanlı döneminde bölgedeki halklarla olan bu tarihi ilişki, sadece dilsel değil, aynı zamanda kültürel, sosyal ve edebi alanlarda da önemli etkiler bırakmıştır. Bu kültürel etkilerin en belirgin şekilde hissedildiği alanlar arasında tarih, dil, folklor, kültür ve edebiyat yer almaktadır. Türkçe, bu kültürel birikimin bir taşıyıcısı olarak, zamanla bölgedeki halkların gündelik yaşamlarında ve akademik çalışmalarda önemli bir yere sahip olmuştur. Türk dilinin bu kadar derinlemesine hissedildiği bir ortamda, Türkçe eğitime yönelik çalışmaların daha verimli olabilmesi için bu kültürel bağların, tarihsel geçmişin ve sosyal etkilerin dikkate alınması büyük önem taşımaktadır.

Osmanlı döneminden miras kalan Türkçenin kültürel boyutu, folklordan edebiyata, dini hayattan gündelik dile kadar pek çok alanda etkisini göstermektedir. Bu kültürel süreklilik, eğitim yoluyla genç nesillere aktarılmakta; anadil eğitimi, kimliğin bir aracı olarak öne çıkmaktadır (Gürsoy-Naskali, 2007).

Türkçe, sadece bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda bir kültürel kimlik ve tarihsel mirasın taşıyıcısı olarak da büyük bir öneme sahiptir. Dolayısıyla, Türkçe eğitim çalışmalarının yalnızca dil öğretimiyle sınırlı kalmaması, aynı zamanda Türk kültürünün ve tarihinin de öğretilmesi gerektiği vurgulanmalıdır. Bu, Türkçenin doğru bir şekilde öğrenilmesi ve bu alanda yapılacak çalışmaların daha etkili olabilmesi için gereklidir.

Kuzey Makedonya'daki Türkçe eğitim çalışmaları, Türk milletinin ortak tarihî mirasını yaşatmaya yönelik önemli bir adımdır ve bu süreç, Türk dili ve kültürünün daha geniş bir alanda tanınmasına katkı sağlamaktadır. Eğitim bir kültür aktarma aracı ise, eğitimin en başta gelen görevlerinden birisi kültür zenginliklerini toplumsal yaşama biçimlerini genç kuşaklara aktarmaktadır. Bu durumda her ulusun, her türlü düşünce ve öğrenme eylemi anadili temeli üzerinde oluşur. Anlaşıyor ki ulusal eğitimde ve anadil eğitiminde en çok önem verilerek günümüze kadar ve gelecekte düşünen, eleştiren, sağduyulu, tutarlı ve öz konuşan insan tipinin yaratılması okullarımız dahi Türk Dilinin ve Türkçe eğitiminin başarıya ulaşmasına bağlıdır.

Türkçe eğitimin bir dil öğretiminin ötesine geçerek kimlik taşıyıcısı ve kültürel varoluşun temel unsuru olduğunu vurgulayan bu çalışma, Kuzey Makedonya'daki Türk toplumunun anadilde eğitim hakkını nasıl bir mücadele ile 1944-2024 yılları arasında Türkçe eğitimin yalnızca bir dil öğretim aracı

olmadığını, aynı zamanda bir kimlik taşıyıcısı ve kültürel varoluş mücadelesinin önemli bir parçası olduğunu vurgulamaktır.

1910’lardan itibaren, Kuzey Makedonya’daki Türkçe eğitim süreçlerinin gelişimi, özellikle Osmanlı İmparatorluğu’nun son yıllarında başlayan Türkçe eğitim kurumları ve bağımsızlık sonrasında yaşanan dönüşüm etkisini sürdürmektedir. Bağımsızlığını kazanmasının ardından, eğitim politikalarında önemli değişiklikler yaşanmıştır. Bu dönemde, etnik ve dilsel çeşitliliğin zengin olduğu Kuzey Makedonya’da, Türkçe eğitimi de önemli bir konu haline gelmiştir. Özellikle Türk nüfusunun yoğun olarak yaşadığı bölgelerde, Türkçe eğitim veren okulların sayısında artış gözlemlenmiştir. Türkçenin hem resmi dilde hem de eğitimde kullanımı, Makedonya’daki Türk nüfusunun kültürel kimliğinin korunmasında kritik bir rol oynamaktadır.

Türkçe eğitim, sadece dilsel bir gereklilikten ibaret değildir; aynı zamanda Türk kültürünün yaşatılması ve bu kültürün gelecek nesillere aktarılması adına bir araç olarak kabul edilmektedir. Türkçe, Makedonya’daki Türk toplumu için bir aidiyet simgesi, kimlik ve kültürün temel taşıdır. Bu dil, sadece günlük iletişimde değil, aynı zamanda bireylerin kültürel kimliklerinin güçlendirilmesinde de önemli bir rol oynamaktadır.

2000’li yıllarda yapılan eğitim reformları, Türkçenin resmi eğitim dili olarak kullanımını pekiştirmiştir. Makedonya’daki çok dilli eğitim sistemi, farklı etnik grupların kültürlerini ve dillerini korumalarına olanak tanımaktadır. Ancak, Türkçe eğitim hakkının sağlanması ve bu eğitimin kalitesinin artırılması için hala önemli mücadeleler verilmektedir. Türkçenin, eğitimdeki yerini güçlendirecek adımların atılması hem dilin korunması hem de Türk nüfusunun kültürel devamlılığı açısından büyük önem taşımaktadır. Makedonya’da Türkçe eğitimin tarihsel gelişimi ele alınarak ve özellikle 1944-2024 yılları arasındaki dönemi kapsayarak II. Dünya Savaşı öncesi ve sonrası dönemdeki sosyo-politik yapıyı, halk kurtuluş savaşına Türklerin katılımını ve sonrasındaki eğitim faaliyetlerini detaylı bir şekilde incelemektedir.

İkinci Dünya Savaşı’nın ardından Yugoslavya Sosyalist Federasyonu çatısı altında kurulan Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti, ülkede yaşayan Türk nüfusa sınırlı da olsa anadilinde eğitim hakkı tanımıştır. Bu kapsamda 1944 yılından itibaren ilkökul düzeyinde Türkçe eğitim veren kurumlar açılmıştır. Bu gelişme, Türkler açısından dilin kurumsallaşması yönünde atılmış ilk ciddi adım olmuştur.

Lise eğitiminin başlaması, Türk toplumunun anadilde ortaöğretim görmesini sağlamış, kimlik ve kültür bilincinin güçlenmesine katkıda bulunmuştur. Bu süreçte müfredat hazırlanması, ders kitaplarının oluşturulması ve öğretmen yetiştirilmesi gibi alanlarda ciddi çalışmalar yürütülmüştür. Kuzey Makedonya’nın 1991’de bağımsızlığını ilan etmesiyle birlikte ülkedeki azınlık politikalarında belirli reformlar yapılmış; anayasal çerçevede anadilinde eğitimin önü açılmıştır. 1991 sonrası

bağımsızlık dönemiyle başlayan eğitim politikalarındaki değişiklikleri, çok dilli eğitim uygulamalarını ve Türkçe eğitim hakkının gelişimini detaylandırmaktadır.

Osmanlı himayesinde yaklaşık beş yüz elli yıl olan Kuzey Makedonya’da yaşayan Türkler bugünkü eğitime ulaşabilmek için çok büyük mücadele vermiştir. Savaşın, göçün, siyasal ve maddi durumun düzene girebilmesi için Türkler çok çaba göstermişlerdir. Eğitim hakları zaman zaman ellerinden alınmış, farklı dillerde eğitim görmeye maruz bırakılmışlardır. Fakat her şeye rağmen Türk dilini, edebiyatını ve kültürünü yaşatabilmek adına mücadele etmiştir. Hakları olan eğitime en sonunda kavuşmuşlardır.

Eğitimdeki bu zorluklara rağmen, Türkçe eğitim, Kuzey Makedonya'daki Türk toplumunun kimliğini koruma ve geliştirme konusunda önemli bir araç olmaya devam etmektedir. Anadilde eğitim almanın önemi, sadece dilin korunması değil, aynı zamanda kültürel mirasın da gelecek nesillere aktarılması açısından büyüktür. Bu nedenle, Kuzey Makedonya'da Türkçe eğitimin daha da güçlendirilmesi ve geliştirilmesi hem eğitim kalitesinin artırılması hem de toplumsal uyumun sağlanması açısından önemlidir. Kuzey Makedonya'da Türkçe eğitim, mevcut zorluklara rağmen, Türk toplumunun dilini ve kültürünü koruma açısından kritik bir role sahiptir. Eğitim kalitesinin artırılması ve bu alandaki eksikliklerin giderilmesi, Türkçe eğitimin daha güçlü ve sürdürülebilir bir hale gelmesine katkıda bulunacaktır.

Kuzey Makedonya'da Türkçe eğitimin zorluklarına rağmen gösterilen mücadeleleri ve bu alanda yapılan bilimsel araştırmalar Türk toplumunun dilini, kültürünü ve kimliğini yaşatma yolundaki bu kıymetli çalışmalar, yalnızca bugüne değil, gelecek nesillere de ışık tutacaktır. Araştırmalar, incelemeler gün yüzüne çıkarıldığı takdirde Türk dilinin, kültürünün ve mirasının yaşatılmasında birer mihenk taşı olacaktır.

Sonuç

Kuzey Makedonya’da Türkçe eğitimin 80 yıllık yolculuğu, sadece bir dilin değil; bir halkın kimliğinin, kültürünün ve tarihinin korunma mücadelesidir. Bu mücadele, çok kültürlü bir coğrafyada var olabilmenin, kendi değerlerini sürdürebilmenin bir göstergesi olmuştur. Türkçe eğitimi, Balkanlar’da özellikle Kuzey Makedonya’da Türk toplumunun geçmişle bağını korumasını sağladığı gibi, geleceğe umutla bakabilmesinin de anahtarıdır. Bu nedenle, Türkçe eğitimin desteklenmesi ve geliştirilmesi, yalnızca Türk toplumuna değil, Makedonya’nın kültürel çeşitliliğine de katkı sağlayacaktır.

Günümüzde Makedonya’da Türkçe eğitim, devlet tarafından tanınmış ve hukuki olarak güvence altına alınmış olsa da sürdürülebilirlik açısından hâlâ çeşitli zorluklarla karşı karşıyadır. Nüfusun azalması, göç, ekonomik sıkıntılar ve genç kuşakların başka dillere yönelmesi, Türkçe eğitimin geleceğini tehdit eden unsurlar arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, yeni neslin Türkçeye

olan ilgisini artırmak için dijital platformlar, kültürel etkinlikler ve genç odaklı projeler büyük önem taşımaktadır.

Kaynakça

- Demir, A. (2018). *Balkanlarda Türkçe eğitimin tarihi gelişimi*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Emin, M. (2003). *Makedonya'da Türkler ve Türkçe eğitimin tarihi*. IQ Yayıncılık.
- Gürsoy-Naskali, E. (2007). *Balkanlarda kültürel süreklilik ve dil*. Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Hüsrev, A. (2015). Makedonya'da Türkçe eğitimin gelişimi (1944–2014). *Türk Eğitim Tarihi Dergisi*, 3(2), 45–67.
- Kaya, R. (2018). Eski Yugoslavya'da azınlıklar ve eğitim politikaları. *Balkan Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 78–92.
- Korkmaz, Z. (2011). Osmanlı'nın Balkanlar'daki dil politikası. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, 41, 78–95.
- Merdan, (2004). Ohrid Anlaşması ve Makedonya'da azınlık eğitimi. *Uluslararası Balkan Sempozyumu Bildirileri*, 2, 55–63.
- Skutnabb-Kangas, T. (2000). *Linguistic genocide in education—or worldwide diversity and human rights?* Lawrence Erlbaum Associates.
- Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı. (2020). *Makedonya'daki eğitim projeleri raporu*. TİKA.
- Uka, (2004). Makedonya'da azınlık hakları ve eğitim. *Balkan Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 25–39.
- Yusuf, E. (2000). Makedonya Türklerinin anayasal hakları ve uygulamadaki sorunlar. *Türk Dünyası İncelemeleri*, 10(1), 101–120.

ISBN: 978-625-98824-3-7

9786259882437

BU KİTABIN YAYIM HAKKI ÇAĞ ÜNİVERSİTESİNE AİTTİR. 5846, 2936 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİ HERHANGİ BİR BÖLÜMÜ, RESMİ VEYA YAZISI, YAZARLARIN, YAYIMCISININ YAZILI İZNİ ALINMADAN TEKRARLANAMAZ, BASILAMAZ, KOPYASI ÇIKARILAMAZ, FOTOKOPİSİ ALINAMAZ, HİÇBİR BİÇİMDE, HİÇBİR YOLLA ÇOĞALTILAMAZ VE DAĞITILAMAZ. YAZILARIN VE GÖRSELLERİN YASAL SORUMLULUĞU YAZARLARA AİTTİR.